

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 2. Vtrum hæc sit conueniens forma consecrationis panis, Hoc est
corpus meum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Ex Patri-
bus.

Secundò, Quia idem docent expressè Patres: Tertullianus, Cyprrianus, Ambrosius, Gregorius Nyssenus, Chrysostronus, Damascenus, & alij.

6
Obiectio
quòd Chri-
stus bene-
dixerit pa-
nem, id est,
in suum
Corpus
conuerterit
ante conse-
crationem.

Dices; Si Christus consecrauit illis verbis, Hoc est Corpus meum; quomodo Euangelistæ signifi-
cant illum priùs benedixisse, deinde fregisse, tertio
dedisse Discipulis, & tunc demum dixisse, Accipite
& comedite, Hoc est enim Corpus meum? Nam illa be-
nedictio Christi fuit efficax, ac proinde sanctifi-
cauit panem ante illa verba.

Quorundã
solatio.

Respondent multi cù D. Thoma non esse ser-
uatum ordinem ab Euangelistis in narratione,
qui seruatus est à Domino in re gerendã: bene-
dictionem enim illam fuisse factam verbis conse-
crationis, Hoc est Corpus meum; vt videre est apud
D. Thomam. Sed hæc sententia non satisfacit.

r. Refuta-
tur ex Greg.
co textu.

Primò, quia in Græco textu apertè significatur
Dominum benedixisse panem antequam diceret,
Hoc est Corpus meum. Matthæus enim, & Marcus
dicunt, *Accepto I. B. S. V. pane, postquam benedixisset,
fregit, & dedit ipsis, & dixit; Hoc est Corpus meum:*
id enim significant hæc verba *εὐλογῆσας ἕκλασε.*
Lucas & Paulus habent *εὐχαριστήσας ἕκλασε,* id
est, *Cùm gratias egisset, fregit.* Vnde apertè sequi-
tur præcessisse benedictionem & gratiarum actio-
nem, antequam diceret *Hoc est Corpus meum.* Secun-
dò non satisfacit, Quia Concilium Trident.
sess. 13. cap. 1. id clarè docet; dum ait: *Dominum
hoc Sacramentum in vltima cæna instituisse, cùm post pa-
nem viniq; benedictionem, suum illis Corpus præbere ac
suum Sanguinem disertis verbis testatus est.* Tertio,
Idem insinuat in nostro Canone: dum enim di-
cimus *Benedixit,* cruceem formamus super pa-
nem; quã ceremoniã significamus benedictionem
Christi.

s. Ex Trid.

Dicendum ergo probabilius videri hanc bene-
dictionem non fuisse factam illis verbis, *Hoc est
Corpus meum;* ac proinde esse distinctam à conse-
cratione. Insinuat Bonuentura dist. 8. art. 2. q.
3. Dominicus Soto dist. 11. q. 1. art. 2. Armacanus
lib. 9. cap. 5. Beda in cap. 14. Marci. Ianfenius
in cap. 131. Concordiã.

3 Ex nostro
Canone.

Vera solu-
tio.

Dices; Quid fuit hæc benedictio? Respondeo,
Videtur fuisse inuocatio diuinæ virtutis super pa-
nem. Sicut quando panes multiplicauit, eos bene-
dixit; tamen eo momento non fiebat multipli-
catio; erat enim inuocatio diuinæ virtutis ad pa-
nes multiplicandos debito modo & ordine. Sic
in Liturgia D. Iacobi, Basilij & etiam nostrã pe-
timus, vt virtus diuina in panem descendat. Per
hanc tamen benedictionem non fuit panis imme-
diatè conuersus, sed diuinæ virtutis assistentia
fuit pro omnibus in futurum tempus consecra-
tionibus preparata, & veluti applicata, vt for-
mula verborum legitime pronuntiata, per eam
operaretur, & panem in Corpus Christi con-
uerteret.

7
Quid sit
hæc Bene-
dictio,
quidque
operata?

Dices; Ergo Dominus bis benedixit materiã.
Respondeo, Verum est: Sed hæc duæ benedictio-
nes erant instar vnius; nam altera referebatur ad
alteram, habebatque suum completum effectum
in fine secundæ benedictionis.

Ordo
Adiun-
Christi
consecra-
Corpus
suam,
Primus &
Secundus,

Itaque Christus in institutione videtur hoc or-
dine processisse: Primò, *Accipit panem;* Secundò,
Gratias egit Patri, oculis in caelum eleuatis, vt habet
nostræ Canon & Liturgia D. Iacobi, & Clemens
lib. 8. constitutionum Apostolicarum c. 17. Am-
brosius lib. 4. de Sacrament. cap. 5. Et confirma-

tur; quia semper, dum gratias ageret Patri, in cæ-
lum suspicere consueuerat: Matth. 14. Marci. 6.
Luca 9. Ioan. 11. Tertio, *Benedixit panem,* inuo-
cando Patris omnipotentiam super illum: etsi
epim Matthæus & Marcus meminerint benedictio-
nis panis, non autem actionis gratiarum; Lucas au-
tem & Paulus solum meminerint Actionis gratia-
rum, non benedictionis: tamen certum est, esse actus
distinctos, & Dominum vtrumq; adhibuisse: tum
quia benedictio respicit panem, gratiarum actio respi-
cit Patrem; tum quia omnes Liturgiæ habent
Dominum & in consecratione panis, & in conse-
cratione vini gratias egisse Patri, & benedixisse
materiam. Verùm quia hi actus iunctim fiebant
vna oratione continuã, Euangelistæ sub alterã re-
linquunt alteram intelligendam; vt rectè Ianfe-
nius in Concordia cap. 131. Quarto, *Fregit panem;*
id enim Euangelistæ & Paulus expressè dicunt.

Tertius.

Quartus.

Quintus.

Quintò, *Porrexit,* & inter porrigendum dixit: *Ac-
cipite & comedite, Hoc est Corpus meum;* quæ verba
posteriora dicta sunt duplici modo, nempe tan-
quam verba porrigentis, & tanquam verba conse-
crantis. Iuxta hanc explicationem omnia sunt
clara in narratione Euangelistarum, & Pauli.

ARTICVLVS II.

Utrum hac sit conueniens Forma
consecrationis panis, Hoc est
Corpus meum.

Respondetur Affirmatiuè. Et Ratio est. Quia
hæc forma optimè significat id, quod Sacra-
mento efficitur, quod est transsubstantiatio panis
in Corpus Christi facta in instanti.

9

Notandum Primò, Particulam (*Enim*) non
esse de essentiã formæ: vnde nec Euangelistæ eam
habent. Ratio est; quia non est necessaria ad signifi-
candum formæ effectum; sed tantum additur,
vt explicet rationem, cur debeamus manducare
id, quod Dominus porrigit: vnde solum recitati-
uè dicitur à sacerdote, non significatiuè. Quare
non videretur peccatum mortiferum, etiam si ex
aliquã negligentia ommitteretur, vt Soto notauit.

Enim non
est de essen-
tiã formæ,
nec omni-
bus mor-
talis.

Notandum Secundò, Verbum (*Est*) non videri
necessariò exprimendum. Nam apud Lucam nõ
exprimitur in forma Sanguinis: & Hebræi nun-
quam solent exprimere; vnde nec Dominus ex-
pressisse credendus est. Necessariò tamen subin-
telligitur iuxta phrasim Hebræam. Neque sine
gravi peccato potest omitti.

Vox, Est,
non neces-
sariò adden-
da, non ta-
men omit-
titur sine
peccato.

Notandum Tertio, Si loco (*Hoc*) diceretur
Hic aduerbialiter, nihil fieret: quia non significa-
retur transsubstantiatio. Item si diceretur (*Illud*),
loco *Hoc*; quia *Illud* non designat rem presentem;
secus fortè, si diceretur *Istud*. Item, si diceretur
Hæc res, hic abus, hoc sensibile, fieret consecratio; li-
cet esset graue peccatũ, contra traditionem Apo-
stolicam, & vniuersalem Ecclesiæ consuetudinẽ.

Si loco
Hoc dice-
retur *Hic*,
nihil con-
ficeretur.

Notandum Quarto, Verba illa, *Accipite, & man-
ducate,* non pertinere ad formam; quia per ea so-
lum datur præceptum vtendi hoc Sacramento:
circa ipsum autem Sacramentum nihil operantur:
sicut cùm Dominus Ioannis 8. dicebat, *Vade, filius
tuus vinit;* illud *vade* nihil operabatur circa filiũ,
sed solum hæc verba, *filius tuus vinit.* Multò minis
necessaria sunt verba, quæ in Canone præcedunt.

Accipite &
manducate
non operantur
ad formam.

Qui pridie

Nec ad consecrationem faciunt: *Qui pridie quam pateretur*, ut uult Scotus.

Qui pridie quam pateretur: quod est contra Scotum dist. 8. q. 2. qui existimat, nisi proferantur omnia verba ab eo loco Canonis, *Qui pridie*, usque ad, *Hoc est Corpus meum*, non fieri consecrationem: *Quia licet*, inquit, non sint essentialia, tamen sunt necessaria ut determinent significationem forma ad Corpus Christi; alioquin Sacerdotem uideri loqui de corpore suo. Sed hæc sententia non est probabilis; tum quia verba illa præcedentia, non sunt verba Christi, sed Ecclesiæ, vel Euangelistarum: tum quia Patres, & reliqui Doctores docent verba absolute necessaria esse tantummodò ista, *Hoc est Corpus meum*: quæ sufficienter determinantur ad significandum Corpus Christi, partim ex intentione ministri, ut in ceteris Sacramentis; partim ex eo, quòd ipse loquatur in persona Christi. Sicut cum Angelus ait, *Ego sum Dominus Deus tuus*, pronomen *ego* non accipitur pro Angelo, sed pro eo, cuius personam Angelus gerit. Idem confirmari potest ex Concilio Florentino supra citato.

Hæc verba, Notandum Quintò, In Liturgijs Græcorum, Iacobi, Basilij, Chrysostomi addi hæc verba in consecratione panis, *quod pro uobis frangitur* vel *traditur*; sed non sunt necessaria: nam nec apud Matthæum vel Marcum habentur, nec apud pleerosque Patres qui referunt formam consecrationis, nec in nostro Canone. Ratio est; quia transubstantiatio panis in Corpus Christi plenè significatur his uerbis, *Hoc est Corpus meum*; unde illa determinatio, *quod pro uobis frangitur*, non est necessaria; sed solum additur maioris explicationis causâ.

ARTICVLVS III.

Vtrum hæc sit conueniens forma Calicis: Hic est calix Sanguinis mei &c.

Respondetur Affirmatiuè.

Notandum tamen contra D. Thomam & quosdam Thomistas, ad consecrationem Calicis sufficere hæc uerba, *Hic est calix Sanguinis mei*; uel, *Hic est Sanguis meus*, & reliqua quæ adduntur nihil operari. Ita passim Doctores cum Magistro dist. 8. & quæ hoc tempore scribunt contra hæreticos.

Probatur Primò, Quia in Liturgijs Græcorum S. Iacobi, Basilij, Chrysostomi (quas D. Thomas non uidetur uidisse) non habentur hæc uerba, *æterni*, & *mysterium fidei*: & in Liturgia Æthiopum omittitur hoc totum, *Noui & æterni testamenti, mysterium fidei*: quod certum signum est, non esse necessarium.

Respondet Paludanus, illos omnes non consecrare. Sed hoc est magnæ parti Ecclesiæ tribuere intolerabilem errorem in re summi momenti; quem errorem Ecclesia Romana nunquam reprehendit; quemque grauissimi, sanctissimique Patres (quod absit) essent secuti.

Probatur Secundò; Quia alia uerba addita non significant aliud, quàm effectum & usum Sacramenti: ergo non pertinent ad substantiam huius Sacramenti, quod non consistit in usu.

Probatur Tertiò, Quia in forma consecrationis panis, Dominus etiam addiderat, *Quod pro uobis frangitur*, seu *traditur*; & tamen hoc ibi non

pertinet ad substantiam formæ: ergo neque illa uerba in consecratione calicis, *Qui pro uobis*, & *pro multis effundetur*.

Probatur Quartò, Etiam Corpus Christi sub specie panis est *mysterium fidei*; & tamen hoc non additur: ergo non est de substantia. Ratio est; quia formæ Sacramentorum illud efficiunt, quod significant: atqui hæc uerba, *Hic est Sanguis meus*, plenè significant conuersionem uini in Sanguinem, sicut ista, *Hoc est Corpus meum*, plenè significant conuersionem panis in Corpus Christi: ergo sufficiunt.

Neque est probabile, quod docet Dominicus Soto in hunc locum; Hæc uerba, *Hic est calix Sanguinis mei*, si sola proferantur, sufficere quidem ad consecrationem; tamen, si addantur reliqua, suspendi consecrationem usque ad finem illorum; & idcirco etiam reliqua esse de substantia. Si enim sufficiunt illa: ergo omnino fit consecratio illis debita intentione prolatis, siue alia addantur, siue non: ut patet in forma consecrationis panis apud Græcos; alioquin oportebit dicere, etiam apud illos suspendi consecrationem panis, donec finiatur illa uerba, *Quod pro uobis frangitur*: quod nemo dixerit. Confirmatur, quia non est in potestate ministri suspendere effectum Sacramenti; nam Sacramentum operatur instar naturæ, positus necessarijs.

Aduerte tamen, hæc posteriora uerba nõ posse sine grati peccato omitti, propter Apostolicam traditionem, & Ecclesiæ uniuersalem consuetudinem, quæ vim legis obtinent.

Quòd ad sensum formæ attinet: Prior pars est, *Hic est calix Sanguinis mei*. Sensus est; Id quod continetur hoc calice, est Sanguis meus: uel, ut alij uolunt, *Hic calix continet Sanguinẽ meũ*. Matthæus & Marcus habent, *Hic est Sanguis meus noui Testamenti*; quo modo quidam putant Dominum dixisse. Lucas uerò & Paulus, *Hic est calix nouum Testamentum*, quod in nostra Liturgia seruatum est: & merito, ut significetur Sanguis Christi hæc sacramentaliter libari & offerri.

Altera pars, *Noui & æterni Testamenti*; id est, quo confirmatur & applicatur noua dispositio Dei de æternâ hereditate hominibus conferendâ. Duplíciter autem *Sanguis Christi* dicitur *Sanguis noui Testamenti*: Primò, Quia dispositio, & promissio diuina de æternâ hereditate, confirmata est huius sanguinis effusione; quæ facta est partim in cœna, partim in cruce. Hæc autè dispositio, seu promissio dicitur *Nouum Testamentum*; quia non pertinet ad legem ueterem, sed ad nouam; lex enim uetus nõ habebat expressè nisi terrenas promissiones. Dicitur *Æternum*, uel quia ab æterno præparatur; uel quia de æternâ salute; uel quia nunquam antiquandum, sed duraturũ usque ad finem sæculi. Secundò, Dicitur *Sanguis noui Testamenti*; quia Sanguis Christi in Eucharistiâ, est ueluti instrumentum quoddam authenticum; continens in se descriptam Christi testatoris uoluntatem; eamque nobis applicans, & ius tribuens hereditatis; sicut testamentum in rebus humanis.

Tertia Pars, *Mysterium fidei*: quo significatur Sanguinem Christi sub speciebus latentem, esse rem arcanam, sola fide cognoscibilem; uel, ipsum Sanguinem pro nobis effusum esse *Mysterium* à faculis absconditum, cuius fide eramus iustificandi; nam fide Sanguinis eius reconciliamur Deo: Ad Rom.

12
Soti sententia improbabilis.

Sine peccato non possunt omitti hæc uerba: *Qui pro uobis* &c.

13
Explicatur uerba formæ calicis.

1. Pars.

2. Pars.

Cur Sanguis Christi dicatur sanguis noui Testamenti.

2. Pars.
Dicitur *Mysterium fidei*.